

עם הבאים ממחנות הריכוז באירופה

בעשירי לילי הגיעה לעתלית עליה שלא היתה עוד כמותה: קבוצת מחלפים אשר באה ישר ממחנות עבודה בגרמניה וצרפת. מנהיגיה בהולנד, 50 מצרפת, וחלקם 232 יהודים מהולנד, פליטים מגר ארצישראלים, בין הבאים - רופא אים ועורכי דין, פרופיסורים ורבנים, רבים מהם זקנים, אחדים מהם בגיל 80 ומעלה.

שני רופאים ושתי אחיות חיכו להם. זמספר זה לא הספיק כלל לצרכי העזרה. התברר כי 80 מבין הפולים זקוקים מיד לטיפול רפואי. כבר בערב הראשון היינו נאלצים לבקש את עזרתן של האחיות העור לזת, אשר הגיעו בטרנספורט זה ועבדו בריפוי ברובת 12 ימים ולילות. ללא הפסקה כלשהי גם אחות בריטית אחת ממחנה מרגוע צבאי התנדבה לעזור. מן ראוי לציין שיחסם של האנגלים במקום היה אדיב ביותר. בינם המחרת הוועקו רופאים ואחיות נוס' פים למחנה. נתגלה לפני צלם בלתי מוכר של

אדם הכרתי עד כה אנשים בריאים וחולים, וכאן העמדתי מול צללים של אנשים, של אדם שאינו חולה אמנם, הוא רק מחוסר כוח להרים את רגליו הכחושות כמקלות... ברם היו גם אחדים במצב יותר טוב. הנשים סבלו פחות בדרך כלל מהגברים. מצבם הגופני של הילדים המעטים שהגיעו השביע את הרצון באופן יחסי.

בגדיהם - בלויים וממורטים, מלוכלכים מאוד בגלל חוסר סבון וחוסר אפשרות לכבסם במשך זמן ארוך, ונעליהם קרועות, שיירה ירודה וטראגית.

היו לי הגעים מכאיבים ביותר בשעה שכמה וחיקים מהתנועה ההר לנדית לשעבר ברכוני לשלום ואני לא הצלחתי להכירם מיד. הם עצמם כנראה לא ידעו לזכ את מצבם והופעתם המעועעת, כאשר התרגלו לזאת מומן גם נוסח ספורם מוזר היה לי ברגעים הראשונים. מונחים כ"מזל" ו"אין מזל" קבלו צליל חדש לגמרי. "מזל" פירושו: איזו תעודה או הזמנת כלשהי הפותחת דרך לחיים האלה במחנה. "אין מזל" טרנספורט לסוליה פשוט כמשמעה ושיגרת חיי המחנה - שעליה קשה לי להרחיב את הדיבור כעת - השאירה מי שקע עמוק בפשם.

בבוקר הראשון נגשה אלי אחת המנהלות של הטרנספורט, בעלת השכלה ותנן. העירה לי שעלי לחלק מספרים לארחות. כך נהוג היה תמיד. בתשובה לשאלתי הס' בירה, שבלא מספרים אפשר להכנס פעמיים לחדר האוכל ולאכול ממנה חלקו של אחר. השובתי לה כי לכולם יינתן אוכל לשובע, ועל כן מיותר הסידור המוצע. בקושי רב הצליחה לתפוס מצב בלתי צפוי וחדש זה.

סומנו על ידינו מספרים גדולים ובולטים לעין על צריפי הדירה שלהם, כדי להקל עליהם למצוא את מקום לינתם במחנה הגדול. הנה שמתי לב כי חשיבות רבה ומיוחדת ומיחסים הם לאותם המספרים. למשל, היו פונים ואומרים: "אני הגברת פלובית מצריף מספר 7". תמיד היו מדגישים את המספר. הבינותי: זוהי כתובת: להם. כתבתם הקיצי דה מה שנים.

המחנה בעתלית בית סהור לאסירים פליטים לשעבר, היה יפה בעינם. המיטות הקשות, שעליהן היו פרושים סדינים, המגבת עם

חתיכת הסבון הארצי-ישראלי ואיזה פלא שאיש מהם, ס. אינו בא לכבות את החשמל בצרף בשעה מוקדמת בערב... והילדים...

המטבח בעתלית הוא גדול מאוד. באולם רחב עומדת שורה של דודים גדולים מוסקים בעצים. נכנסתי לכאן עם חמה, בת 9 כי הבטחתי לתת לה ביצה. במקרה שאלתי: ומה תאמרי על מטבח זה? התשובה היחד יבשה: "איזה דודים קטנים יש לכם כאן". הכניסה את ידה לתוך ידי והתיי חילה לדבר:

"בבית קבלתי שעורים, המורים היו כולם מדומלמים וגם ב... עוד המשיכו קצת, אך הפסקנו עד מהרה. מי בעצם אסור היה, ואם חפצי איתך, הורידו מיד את מנת התמאה שלך. תבין, שזה דבר איום ונורא. הן קבלנו 45 גרם תמאה בשבוע..."

וכך... ופטר הקטן, בן 3, אשר עזב לא ראה צעצועים בחייו, קיבל צפצפה מיד התחיל לשחק. צפצף וקרא הולנדית: כולם ל"אפלי", כולם ל"אפלי" (המסדר השנא במחנות שט).

ובא גם 13 חלוצות. בנות נאיבות שהיו עוד בהכשרה לפני כניסתן למחנה הריכוז. ובעלות חכמה, הנה מני וגמור היה אתן שלא תשארגנה יחד, ושלא תצאנה לקבוצה, והג' טפפות האיומה של המחנות למדה אותן לשנא את הרע והחבר הרעון אחד היה להן: למות לבין זכר אחת לחדר. קבוצה - כך חשבו - זהו בודאי המשך של מתנהיינות והן שבעו זאת. די להן בעסק זה ישבנו אתן ערב-ערב, הצלחנו, להג' עביר" אותן על דעתן, ויצאו ל"חליות" אחת לרביבים, אחת לגרעין ברעננה ואחיות למסודות דתיים.

הייתי אתן בחיפה, קשה להתאזר את תמונתי ושמתן, מי אפשר להכנס באופן חפשי לאוסטריה, לאחר שנים, אי להכנס לבית-קפה ולהזמין גלידה. נטעתי אתן ל"חליות" יות" הקבוצה ערכה נשף לקבלתן חדר-אוכל היה מלא וגדוש. ברטס רב חיכו להן, הכל קמו על רגליהם בשירה. תחזקתה" רבעים נבגשים אלה לא יישכחו בנקל.

אלם המחשבות לא הניחו וספר בעצבות והוגה פוסט-לרבים מאלה שנשארו עדיין שם. (אגרת")

יוסף פריימן

N' = 2
1944

10/10
3 י'
1944